

juni_2006

Naar een flexibel en meervoudig bruikbaar en gebruikt virtueel groen advies- en projectbureau

Verslag van vooronderzoek naar draagvlak en haalbaarheid

Projectteam opschaling flexibel groen adviesbureau
Erik Vos, Lex van Heereveld, Wim van der Zwan, Wiebe Nijluning
(projectleider)

Verslag van bevindingen

In opdracht van de AOC Kenniscoöperatie/LNV is nagegaan of er voldoende draagvlak is voor het opschalen van het Groen Adviesbureau tot een flexibel inzetbaar systeem, bedoeld voor het werken voor en met echte opdrachtgevers door leerlingen in het groen (mbo)onderwijs.

Het Groen Adviesbureau is een RIGO 2004 project, uitgevoerd door AOC Friesland, het Van Hall Instituut en het Bureau voor Educatief Ontwerpen.

Ontwikkeld zijn:

- een digitale voorziening voor het werken echte opdrachtgevers van buiten de school;
- een onderwijskundige en didactische aanpak ontwikkeld voor het werken met een studentonderneming bij het uitvoeren van echte opdrachten.

De tijd is rijp om grootschalig het kleinschalig werken voor echte opdrachtgevers als een van de aanleidingen te zien voor het invoeren van competentiegericht onderwijs, en zo de school als kenniscentrum meer gezicht te geven.

Voor een dergelijk project is voorwaarde: een digitale voorziening, goed werkend, door iedereen te benutten, landelijk aan te bieden, lokaal flexibel in te zetten en naadloos inpasbaar in de eigen digitale schoolvoorziening.

Daarnaast kunnen landelijk enkele diensten worden aangeboden, waarbij studenten zijn in te schakelen, zoals het binnenhalen van enkele landelijke opdrachten, het organiseren van educatieve evenementen en de marketing.

Ook biedt het project aanleiding voor het oplossen van enkele onderwijskundige kwesties, zoals die van de 'echtheid' van opdrachten en de vraag of en hoe studenten daarbij als ondernemers werken. Voor het opzetten van een dergelijk project is, tijdens de voorstudie waarvan hier verslag wordt gedaan, voldoende draagvlak geconstateerd.

1. Er is voldoende draagvlak voor het landelijk opzetten en aanbieden van digitale functionaliteit specifiek voor het werken met echte opdrachtgevers. Er zijn over de opschalingsvraag besprekingen gevoerd met contactpersonen van

- AOC Friesland;
- Wellantcollege;
- De Prinsentuin;
- AOC Oost;
- Edudelta Onderwijsgroep.

Alle contactpersonen geven aan mee te willen werken aan landelijk aan te bieden digitale functionaliteit voor het werken met echte opdrachtgevers van

buiten de school. De behoefte aan deze functionaliteit komt voort uit de eigen schoolontwikkeling. Zonder uitzondering werken de scholen aan het binnenhalen van opdrachten voor (en soms met) hun studenten.

2. De behoefte geldt een flexibel te hanteren, aan de eigen schoolbehoeften aan te passen, samenhangende verzameling digitale functies. De functionaliteit moet niet alleen flexibel inzetbaar zijn, maar ook passen in de eigen digitale omgeving. Er is geen behoefte aan een nieuw systeem of een nieuwe applicatie, die los naast de eigen voorzieningen zou functioneren. Als het Groen Adviesbureau als losse applicatie wordt aangeboden, dan is hieraan geen behoefte. De functionaliteit die het Groen Adviesbureau biedt wordt gezien als inspiratiebron.

3. Gezien de eigen digitale omgevingen van de bezochte instellingen adviseren wij om de gewenste functionaliteit in Livelink te bouwen en – zodra dit technisch mogelijk is – voor integratie met Sharepoint te zorgen. Twee van de bezochte instellingen gebruiken Sharepoint, alle instellingen gebruiken (of hebben de beschikking over) Livelink. Integratie van Sharepoint en Livelink is in de nabije toekomst mogelijk. Zoals de zaken er nu voor staan is er alleen een volledig draagvlak als de nieuwe voorzieningen ook via Sharepoint en Livelink te benaderen zijn.

Meer precies:

- AOC Friesland: gaat akkoord met het bouwen van de voorzieningen in Livelink, men geeft dan de bestaande applicatie van het Groen Adviesbureau op.
- Wellantcollege: Wellant College werkt aan een eigen systeem (via Sharepoint) middels een RIGO subsidie. Men wil graag meewerken aan het denken/ontwerpen van een landelijk systeem, zij het op basis van de eigen verworvenheden op dit gebied. Voorwaarde is dat men zelf ontwikkelde functionaliteit kan blijven gebruiken omdat dit werk anders verloren zou gaan.
- De Prinsentuin. Heeft een eigen Sharepoint portal en beschikt over Livelink. Op voorwaarde dat Livelink wat sneller is (traagheid ligt ws aan instellingen van het eigen netwerk) wil met het vaker gaan gebruiken.
- AOC Oost: Werkt intensief met Livelink. Eerste stappen zijn gezet voor het bouwen van functionaliteit voor het werken met echte opdrachtgevers. Men ziet de waarde van (functionaliteit uit) het Groen Adviesbureau. Voorwaarde voor deelname aan verder ontwikkelwerk is dat deze op Livelink betrekking heeft.
- Edudelta Onderwijsgroep, m.n. Groen College Goes. Na een test van een groep studenten komt men (net als alle andere partijen) tot de conclusie geen behoefte te hebben aan het Groen Adviesbureau als

aparte applicatie. De testgroep werkt in Livelink (had zich dat juist eigen gemaakt) en wilde dat uiteraard blijven doen. Men benadrukt bovendien het belang van flexibiliteit: niet in alle gevallen is bijvoorbeeld behoefte aan de functies bedoeld voor het bouwen van kennisomgevingen.

4. Wij adviseren een project te definiëren met de titel 'Werken voor echte opdrachtgevers', als onderdeel van het bevorderen van de ontwikkeling van de school als kenniscentrum. Voor dit project kan een ontwerpteam worden samengesteld met vertegenwoordigers van de verschillende scholen. Het ontwerpteam stelt allereerst de specificaties vast voor de te bouwen functies. Gevraagd naar de bereidheid deel te nemen aan een landelijke groep die de gewenste functionaliteit ontwerpt, geven alle betrokkenen aan hier graag aan mee te doen. Men ziet de waarde van gezamenlijk ontworpen, landelijk aangeboden en flexibel te gebruiken functionaliteit voor het werken met opdrachtgevers. Dan gaat het om functies als: opdrachtenbeheer, opdrachtpresentatie, opdrachtallocatie (landelijk en binnen de eigen school), contactbeheer, besloten en openbaar publiceren van resultaten, e.a. Zie bijlage 2 voor een overzicht van functies van het Groen Adviesbureau. De functies moeten in de ICT voorziening modulair worden gerealiseerd, zodat elke school er naar eigen behoefte gebruik van kan maken om een systeem naar maat op te bouwen.

5. Het ontwerpteam bedenkt ook welke en diensten landelijk kunnen worden aangeboden. Het gaat daarbij uitdrukkelijk niet uitsluitend om digitale diensten. Er is bij betrokkenen belangstelling voor het doordenken van mogelijkheden om ook op landelijk niveau opdrachten te werven, ook met studenten. Ook is te denken aan bijvoorbeeld het inschakelen van (b.v. HBO) studenten met marketing in hun pakket. Zij zouden introducties op scholen kunnen (helpen) verzorgen, de bekendheid van het systeem vergroten, e.d. Verder is te denken aan het inrichten van kleine 'communities of learners' die uitgevoerde opdrachten in thema's onderbrengen en aanvullende kennis digitaal toevoegen. Het opzetten van dergelijke diensten past bij 'de school als kenniscentrum', met name voor wat betreft digitale en werkelijke kenniscirculatie.

Met betrokkenen is niet systematisch vastgesteld welke van deze diensten landelijk in het leven geroepen kunnen worden. Er zijn voorbeelden besproken en men is nieuwsgierig naar mogelijke, verdere uitwerkingen.

6. De onderwijskundige variatie van het werken voor opdrachtgevers is groot. Wij brachten de variatie eerder in kaart in het rapport 'De school als kenniscentrum' (eindrapport projectteam School als Kenniscentrum, opdrachtgever LNV/DWK, juni 2005). Soms werken studenten als

ondernemers aan echte opdrachten, soms niet. Soms halen (ook) studenten de opdrachten binnen, soms zijn hiervoor speciale accountmanagers aangesteld of is het werk van docenten. De verschillende variaties zijn op een enkele uitzondering na (de PIMC's in Goes bijvoorbeeld) niet ingebed: men zoekt naar mogelijkheden. De ene school is hier verder mee dan de andere. Vraagstukken zijn bijvoorbeeld: Hoe 'echt' is een opdracht voor een opdrachtgever? Ontstaat er concurrentie met gewone bedrijven? Is er ervaring met het didactisch bewerken van opdrachten? Is het nuttig en mogelijk openbare (web)publicaties van uitgevoerde opdrachten te maken? Andere vraagstukken betreffen de waarde van het al of niet als onderneming werken van studenten, bij het uitvoeren van opdrachten. Bovendien is het 'werken als onderneming' (studentadviesbureau, projectbureau, regieteam, e.d.) niet eenduidig, er zijn tal van variaties mogelijk. Welke precies? En wat zijn de effecten?

Het projectteam zou ook deze vraagstukken moeten oplossen.

Bijlage 1. De demo van het Groen Adviesbureau

Een uitgebreide demo van het Groen Adviesbureau is gemaakt t.b.v. de voorstudie. De demo is online beschikbaar:
www.groenadviesbureau.nl/demo

Ook is in het Groen Adviesbureau een fictieve onderneming gemaakt ontwikkeld, waar men alle technische functionaliteit kan beproeven.

Ga naar: www.groenadviesbureau.nl

Klik op inloggen.

Gebruikersnaam: bezoeker

Wachtwoord: welkom

De demo bevat verder het volgende:

a. Een adviesbureau in bedrijf

Studenten van AOC Friesland en het Van Hall Instituut beantwoorden vragen over hun werk tijdens het project. De student-manager beantwoordt de vragen per video.

Wat is het Groen Adviesbureau?

Hoe werd de eigen variant 'Symbio' opgericht?

Aan welke criteria moeten opdrachten van echte opdrachtgevers voldoen?

Welke vorm hebben de opdrachten?

Hoe verandert de rol van de docent?

b. Een eigen variant maken

De vrijheidsgraden in het ontwerp

De echtheid van het bedrijf

De rol van de docent

De inbedding in het curriculum

De gewenste vorm van kenniscreatie en kenniscirculatie

Voorbeelden van andere adviesbureau's: levendige kenniscirculatie

Leerling adviesbureau Quod

Projecten in maatschappelijke context

Adviesbureau PWS

Noordelijk adviesbureau

Het Ontwerpbureau

school als kenniscentrum

een rondleiding door het groen adviesbureau

een adviesbureau in bedrijf • een eigen variant maken • demonstratie digitale systeem • pakket van diensten • contactpersonen

Levendige kenniscirculatie

Voorbeelden van andere adviesbureau's

Bij het ontwerpen van een eigen variant van het Groen Adviesbureau zijn tal van praktijkvoorbeelden als inspiratiebron te benutten.

- >> Leerlingadviesbureau Quod
- >> Projecten in maatschappelijke context
- >> Adviesbureau PWS
- >> Noordelijk adviesbureau
- >> Het Ontwerpbureau

1 VAN 6 >>

De voorbeelden van andere adviesbureau's maken ook de onderwijskundige variaties zichtbaar. Studenten zullen niet altijd in de vorm van een eigen onderneming voor echte opdrachtgevers werken. Maar als zij dat doen, zijn verschillende vormen te onderscheiden. Verder kan men allerlei variaties in de gewenste kenniscirculatie aanbrengen. Dat gaat van het rapporteren aan de opdrachtgever tot het bouwen van digitale kennisomgevingen en het presenteren tijdens een congres of evenement (zoals op de foto van het leerlingcongres hierboven).

c. Demonstratie van het digitaal systeem

Een korte, digitale rondleiding (schermafdrucken van het besloten systeem)

Een kijkje achter de schermen van een fictief bedrijf

d. Pakket van diensten

Opsomming van mogelijkheden tot gebruik van het Groen adviesbureau.

e. Contactpersonen

Bijlage 2. Overzicht van functionaliteit nuttig bij het werken voor echte opdrachtgevers

In de te bouwen digitale voorziening is het belangrijk onderscheid te maken tussen het openbaar en het besloten deel.

Het openbare deel is een te bezoeken website, liefst in de vormgeving van de website van de eigen onderwijsinstelling, waarop door leerlingen en docenten publicaties kunnen worden gedaan. De publicaties worden in het besloten deel voorbereid en gedaan, waarna ze door het klikken op de knop 'openbaar maken' in het openbare ruimte beschikbaar zijn.

Het besloten deel bevat bovendien specifieke functionaliteit voor het werken met opdrachtgevers, dat samen met de andere digitale onderwijsvoorzieningen die de betreffende school studenten biedt.

De onderstaande opsomming van functionaliteit is aan het Groen Adviesbureau ontleend.

Openbare ruimte

Presentatie van bedrijven en ondernemingen waarvoor men werkt.

Eigen webpagina's van de studentonderneming (als studenten in ondernemingsvorm werken): logo, folders, etc.

Actuele opdrachtgevers in beeld. Voor wie werken wij op dit moment?

Werkwijzen en procedures voor wie opdrachtgever wil worden.

Publieke kennisomgevingen rond centrale thema's (als men voor deze vorm van kenniscirculatie kiest).

Presentaties van uitgevoerde opdrachten.

Nieuwsberichten.

Evt. interactie- of reactiemogelijkheden

Besloten ruimte

1. Functionaliteit voor het invoeren en beschrijven van algemene thema's die met een opdracht kunnen worden verbonden. In het Groen Adviesbureau zijn hiervoor de actuele beleidsthema's van LNV genomen. Dit biedt de mogelijkheid opdrachten te groeperen. Het biedt ook de mogelijkheid ondersteunende kennis- en leeromgevingen bij een thema te ontwikkelen, ter ondersteuning van het werken aan een opdracht. De thema's moeten landelijk en lokaal kunnen worden 'aangemaakt'.

2. Functionaliteit voor het beschrijven van competenties en (groene) standaarden die met een opdracht kunnen worden verbonden. In het Groen Adviesbureau is deze functionaliteit nog niet goed uitgewerkt. De competentiebeschrijvingen moeten landelijk en lokaal kunnen worden ingevoerd.

3. Contactbeheer. Het noteren van contacten met mogelijke opdrachtgevers om dubbel bezoek te voorkomen en de stand van zaken bij te houden.

4. Invoeren van opdrachten. Functionaliteit om gestandaardiseerd gegevens over de opdracht en de opdrachtgever te noteren. Tevens mogelijkheid om de opdracht desgewenst multimediaal te presenteren (en deze presentatie online, binnen het systeem, te vervaardigen), middels een webpublishingtool.

Bij het invoeren van een opdracht worden er eigenschappen aan toegekend, zoals: het aantal studenten dat eraan deel kan nemen, het aantal jaren dat de opdracht geldig is, de allocatie van de opdracht (landelijk, voor de eigen school, voor verschillende scholen, voor een bepaalde studenten binnen de eigen school, e.d.). Opdrachten kunnen ook tijdens het invoeren al met name te noemen studenten met een account in het systeem worden toegekend, wat in voorkomende gevallen nodig is.

5. Een opdrachtenkiezer. Functionaliteit waarmee een leerling de voor hem of haar beschikbare opdrachten kan raadplegen en kiezen. Het systeem houdt bij of en hoe vaak op een opdracht wordt ingetekend. Het systeem maakt groepsvorming mogelijk (groepen studenten werken aan een opdracht).

6. Een offerte uitbrengen. Functionaliteit waarmee studenten (of docenten) zelf een structuur voor hun offertes of plannen van aanpak kunnen aanbrengen en vervolgens gebruiken. Offertes kunnen digitaal worden gemaakt en verzonden.

7. **Werk in uitvoering.** Functionaliteit waarmee studenten, docenten en anderen (opdrachtgevers bijv.) digitaal kunnen samenwerken. In het Groen Adviesbureau kan men eigen werkgroepen en werkruimtes maken en die met documenten vullen en in een forum werken.

8. **Een uitgevoerde opdracht presenteren.** Online publiceertool waarmee studenten een uitgevoerde opdracht desgewenst multimediaal presenteren. Het resultaat kan openbaar worden gemaakt en is dan in de openbare ruimte van de website te zien.

9. **Kennis- en leeromgeving bouwen en benutten.** In het Groen Adviesbureau is een voorziening gebouwd waarmee studenten (HBO) en docenten bij uitgevoerde opdrachten rond een bepaald thema een openbare kennisomgeving bouwen. Deze voorziening is niet benut. Er zal ook niet bij alle deelnemers behoefte aan zijn. Wel lijkt het verstandig de voorziening als optie mee te nemen. Ook landelijk kan eraan worden gewerkt, niet alleen door studenten, ook door professionals op een bepaald gebied die studenten bronmateriaal willen bezorgen, een aantal uitgevoerde opdrachten in samenhang willen presenteren of publieksgericht kennis willen delen.

10. **Een persoonlijke werkplek.** Elke deelnemer aan het systeem krijgt een persoonlijke werkplek. Werkplekken van studenten bevatten links naar portfolio's, POP's e.d. Op een werkplek van een student is bovendien elke bijdrage zichtbaar die hij of zij bij een van de andere onderdelen heeft gedaan (met directe link). Zo is (ook voor een begeleidende docent) snel overzicht te krijgen van het verrichte werk.

Bijlage 3. Contactpersonen bij het vaststellen van draagvlak

Edudelta Onderwijsgroep:

Projectgroep Groen Blauwe Slinger

J. van Opstal

AOC Oost:

A. van der Graaf

Wellant College:

Werkgroep onderwijs innovatie

P. Teunissen

AOC Friesland:

S. Louwes

De Prinsentuin:

J. Scheurink

Het contact met de AOC raad kon niet binnen de gestelde termijn van de voorstudie tot stand komen. H. Blankestijn heeft toegezegd separaat te reageren op dit verslag.